

ВИКОРИСТАННЯ НЕЙРОМ'ЯЗОВИХ ЗУБОЯСЕННИХ ЗАПОБІЖНИКІВ У СПОРТСМЕНІВ

ЗІНКЕВИЧ К.Г.

Історія спортивних зубоясенемих запобіжників відносно стара, так як вже перше документальне підтвердження її захисного ефекту відноситься до 1954р. Одним з лідерів у виготовленні матеріалів і обладнанні є компанія «DREVE-DENTAMID GMBH» (Великобританія). В 1964р. після проведення досліджень було виявлено, що при використанні індивідуальних зубоясенемих запобіжників «Сігначе» вірогідність струсу мозку значно зменшується. Пошкодження зубів, ясен і щелепних зчленувань не тільки надзвичайно болючі, але з ними можна справитися тільки за допомогою складного протезування.

Насправді багато спортсменів починають користуватися спортивними зубоясенемими запобіжниками тільки після того, як втратять один або декілька зубів в результаті нещасного випадку.

Зі слів тренерів травми наносяться не на змаганнях, а в основному під час тренувань, коли спортсмени найчастіше втрачають концентрацію.

Статистика «Спортивні травми Австралії» 1990, заснована на мільйоні обстежених спортсменів показала що, в атлетів, що не використовують індивідуальні спортивні зубощелепні запобіжники ймовірність отримати травми передньої групи зубів, перелому нижньої щелепи, струсу головного мозку в 3 рази вище. Однак необхідно пам'ятати, що не всі спортивні зубощелепні запобіжники однакові і відрізняються не тільки по конструкційному матеріалу і технології виготовлення, але мають і конструктивні особливості в залежності від будови щелеп та прикусу.

Спортивні зубоясенеми запобіжники - це гнучкі вироби з пластику, призначені для запобігання травмування зубів, зубних рядів, присінку порожнини рота. Лікарі-стоматологи одноголосно вітають застосування захисних зубоясенемих запобіжників в різних видах спорту, так як кожен рік відбувається більше 200000 травм порожнини рота.

Готові зубоясеневі запобіжники: найдешевші, надають найменший захист, можливі найменші поправки. Такі шини, як правило, можуть порушувати мову і дихання, так як утримуються на місці стиснутими зубами і не захищають обличчя. Рядом фірм запропонована технологія захисних зубоясеневих запобіжників, виготовлених споживачем самостійно: включає ложку і самостверджуючийся полімерний матеріал. Ложка покрита пластмасою або гумою. У порожнині рота цей матеріал застигає за формою зубних рядів. Матеріал опускається на 10-45 секунд в окріп, потім - у холодну воду, і тільки потім в порожнину рота. Такий спосіб використовують 90% спортсменів. Але такі зубоясеневі запобіжники незручні у використанні, недовговічні і не так точно фіксуються на зубах, але фінансово доступні.

Найбільш зручні, довговічні, хоча й трохи дорогі, так звані індивідуальні спортивні зубоясеневі запобіжники, виготовлені лікарем-стоматологом. В даний час існують чотири види спортивних захисних зубоясеневих запобіжників; 1 Професійні ~ рекомендується для професійних спортсменів, які займаються тими видами спорту, де передбачений повний контакт, а також видами спорту, де можливий контакт з різними спортивними снарядами (ключки, шайби, палиці і т.д.). Види спорту, в яких обов'язково використання професійних спортивних зубоясеневих запобіжників: східні єдиноборства з повним контактом, бокс, кікбоксинг, хокей на льоду і траві, регбі, поло та ін Професійна захисна спортивні зубоясеневі запобіжники складаються з 3 шарів. Між двома зовнішніми шарами товщиною 2,0 і 4,0 мм знаходиться суперміцний шар товщиною 0,8 мм, який перекриває найбільш уразливі ділянки зубного ряду. Напівпрофесійний спортивний зубоясеневий запобіжник – рекомендований для професійних спортсменів в тих же випадках, коли рекомендуються професійні зубоясеневі запобіжники є полегшеним варіантом професійних спортивних захисних зубоясеневих запобіжників. Види спорту: всі види спорту, коли застосовується професійні спортивні захисні зубоясеневі запобіжники, а також: баскетбол, американський футбол, скейтбординг,

стрибки з трампліна й ін. Напівпрофесійні захисні спортивні зубосясєневі запобіжники мають два захисних шару завтовшки 2,0 й 4,0 мм. Між цими шарами прокладена в трьох, найбільш уразливих місцях, спеціальна арматура, яка створює ребро жорсткості. Так звані середні (тренувальні) спортивні захисні зубосясєневі запобіжники рекомендуються для широкого кола спортсменів, що мають різний рівень підготовки, в процесі тренування без значного контактного силового навантаження. Види спорту: всі раніше перераховані, як тренувальна, а також для наступних видів спорту: гірський велосипед, роликові ковзани, баскетбол, мотокрос, деякі види боротьби. Тренувальні спортивні захисні зубосясєневі запобіжники, зроблені з двох шарів полімеру товщиною 2,0 й 4,0 мм. Легкі спортивні захисні зубосясєневі запобіжники - рекомендуються для широкого кола спортсменів, що мають різний рівень підготовки, дітей і підлітків. У випадках, коли необхідно підвищити рівень захисту при мінімальних витратах. У випадках з дітьми може потребуватиме заміни по мірі зростання щелеп спортсмена. Види спорту: у всіх вищеперерахованих видах спорту, а також види спорту, де є тісний контакт між спортсменами, захищає від випадкової травми. Легкі спортивні захисні зубосясєневі запобіжники виготовляються з двох захисних шарів товщиною по 2,0 мм. Аналіз даних спортивних захисних зубосясєневих запобіжників показують, що вибір конструкції зубосясєневого запобіжника повинен і визначається видом спорту і не враховує індивідуальних особливостей зубних рядів, анатомо-топографічних особливостей порожнини рота. Навіть так звані індивідуальні спортивні захисні зубосясєневі запобіжники враховують лише морфологічні особливості зубних рядів, але не структуру зуба, особливості його стану (інтактний, зруйнований, відновлений композитом або зубним протезом), що може вести до ускладнень в процесі функціонування запобіжника - руйнування реставрації.

Дуже важливо правильно доглядати за спортивними захисними зубосясєневими запобіжниками. За рекомендаціями фірм виробників полімерів для виготовлення зубосясєневих запобіжників, їх потрібно мити в теплій воді з

милом. Перед збереженням необхідно опустити в дезінфікуючий розчин. Зберігати потрібно в пластиковій коробочці з доступом повітря. У вологому середовищі шина стає скупченням шкідливих бактерій. Висока температура також шкідлива, тому не рекомендується зберігати капу на сонці.

Рекомендується консультуватися у лікаря-стоматолога при виникненні дискомфорту в процесі використання зубоясеневих запобіжників.

Що стосується функціональних характеристик спортивних зубоясеневих запобіжників, то вибір конструкційного матеріалу, структури і технології безпосередньо проявляються на захисних характеристиках зубоясеневих запобіжників. Крім того, зубоясеневі запобіжники впливають на зубні ряди і можуть порушувати гармонійні оклюзійні взаємовідношення.

На думку фахівців, тільки захисні зубощелепні запобіжники виготовлені за індивідуальними характеристиками спортсмена, висококваліфікованим персоналом (лікарем-стоматологом і зубним техніком), на спеціальному обладнанні, з дорогого добре випробуваного матеріалу, відповідають необхідним властивостям. Безумовно такий спортивний зубоясеневий запобіжник гнучкий, стійкий до розривів, зберігає форму в порожнині рота, не вбирає воду, не викликає алергії.

Література

1. Платонов В.Н. Общая теория подготовки спортсменов в олимпийском спорте/Платонов В.Н.-К.: Олимпийская литература, 1997. – 579 с.
2. Чупрына Н.М. Травма зубов/Чупрына Н.В., Воложин А.И. Гинали Н.В. – М.: Медицина, 1993. – 157 с.
3. Flanders R.A. Mouthguards and sport injuries/R.A. Flanders// Illinois Dental Journal, 1993, №62. – P.13-16.
4. Клоган С.Н. Ортопедическое лечение дефектов твердых тканей зубов и зубных рядов у спортсменов-единоборцев во время активной спортивной деятельности /Клоган С.Н.//Современная стоматология.

5. Домбровский А.А. Значение конструкций ротовых предохранителей в профилактике травмы зубочелюстной системы у боксеров/Домбровский А.А. – Стоматология, 1974. – Т.53, №1. – С. 38-41.